

Davacı : Leverelida Temizlik ve Kişisel Bakım Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Değirmenyolu Caddesi, Huzur Sokak, No:84
81120 İçerenköy/İSTANBUL

Vekili : Av. Gökhan Saraç - (Aynı Adreste)

Davalı : Rekabet Kurumu Başkanlığı
Bilkent Plaza B-3 Blok - Bilkent/ANKARA

Vekili : Av.Meltem Türkoğlu (Özbaysal) (Aynı adreste)

İstemin Özeti : Davacı şirketin 1997 yılında distribütörlerle aktettiği Standart Distribütörlük Sözleşmesinin 1.6, 7.5 maddelerinde yer alan hükümler ve distribütörlerin aktetikleri ÖMM (Özel Market Müşterisi) Sözleşmelerinde yer alan kurallar ile soruşturma döneminde tespit edilen uygulamalardan; yeniden satış fiyatının belirlenmesine yönelik olarak ihlalin var olduğundan bahisle 4054 sayılı Yasanın 16. maddesi 2. fıkrası uyarınca para cezası uygulanmasına ilişkin Rekabet Kurulunun 24.11.1999 tarih ve 99-53/575-365 sayılı Kararının davacıya ilişkin bölümünün; tavsiye edilen fiyatların dışında bir fiyat uyguladığı gerekçesi ile hiçbir distribütöre uygulanmış bir yaptırımın mevcut olmadığı, aksine ürünlerin farklı fiyatlardan tüketiciye sunulduğu, açık ve kanıtlanmış bir ihlal olmadan para cezası uygulanamayacağı iddialarıyla iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Davacı şirketin 1997 ve 1998 yıllarında aktettiği standart distribütörlük sözleşmelerinde yer alan hükümler ve soruşturma döneminde tespit edilen uygulamaların piyasada uygulanacak satış fiyatlarının belirlenmesinin davacı şirkete ait olduğunu ve "sabit fiyat" uygulaması bakımından ihlalin var olduğunu gösterdiği ve bu yönüyle ihlalin 4054 sayılı Yasanın 16. maddesi kapsamında açık ihlal olduğu ispatlandığından para cezası verilmesine ilişkin işlemin hukuka uygun olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

D.Tetkik Hakimi : Yunus Aykın

Düşüncesi : Dava dosyası ve eki soruşturma raporundan, distribütör ile yaptığı sözleşme hükmü ve bu sözleşme hükmüne dayalı uygulamalarıyla ürünlerin yeniden satış fiyatlarını tespit ettiği anlaşılan davacı şirket hakkında 4054 sayılı yasanın 4/a-b maddesinin ihlalden dolayı aynı Yasanın 16.maddesi uyarınca para cezası verilmesi işleminde hukuka aykırılık bulunmadığından davanın reddi gerektiği düşünülmüştür.

Danıştay Savcısı : Zümrüt Öden

Düşüncesi : Dava, Benckiser Temizlik Malzemesi San. ve Tic. A.Ş. tarafından Rekabet Kurulunun 24.11.1999 günlü 99-53/575-365 sayılı kararının, usule aykırılıklar taşıdığı, kendilerine yöneltilen ihlallerin gerçekleşmediği, yasal süresinde Kuruma başvurulduğu bu nedenle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 16.maddesinin ikinci fıkrası uyarınca para cezası ile cezalandırılmalarının mümkün

olmadığı ileri sürülerek, davacıya ilişkin kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Yasanın "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4.maddesinin ilk fıkrasında, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtildikten sonra, bu hallerin özellikler izleyen (a-f) bentlerinde düzenlenmiştir.

Aynı Yasanın "Para Cezaları" başlıklı 16.maddesinin ikinci fıkrasında da, 4.maddede yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği Kurul kararı ile sabit olanlara, bir yıl önceki mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar para cezası verileceği, son fıkrasında ise, süresi içinde bildirilmiş anlaşma ve kararlara bu Kanun hükümlerini açık biçimde ihlal etmemeleri durumunda Kurulun vereceği nihai karara kadar geçecek süre için para cezası uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

İstanbul Gıda Toptancı Tüccarları Derneği'nin davacının dayanıksız gıda ve gıda dışı tüketim mallarında arz boykotu uyguladığı, dağıtıcılarına belirli bölgelerde tek satıcılık imtiyazı tanıdığı, dağıtıcılarına fiyat empoze ettiği, ikincil tedarik kaynaklarını ortadan kaldırdığı yolunda şikayeti üzerine Rekabet Kurumunca soruşturma başlatılmış ve yapılan inceleme sonunda; yeni sözleşmeye kadar yürürlükte olan distribütörlük sözleşmesinde yer alan "Tüketiciye ve piyasaya uygulanacak satış fiyatlarını tayin etmek hakkı sadece Benckiser'e aittir. Distribütör fiyatlar hakkında Benckiser'e tavsiye ve tenkitlerini bildirebilir, fakat Benckiser'in tayin ettiği fiyatları hiçbir zaman reddetme ve değiştirme hakkına sahip olamaz " kuralı ve bunun uygulanmasında davacının satış noktaları arasında fiyat farkı istemediği ve verilen liste fiyatıyla satış yapmayan firmalara doğrudan müdahale ettiği böylece dağıtıcıların ve piyasadaki diğer teşebbüslerin satış fiyatlarının davacı tarafından belirlendiği hususları saptanmış, davacının bu eylemlerinin 4054 sayılı Yasayı ihlal ettiği gerekçesiyle dava konusu karar tesis edilmiştir.

Dava dosyası ile eki soruşturma raporu ve belgeler ile Kurul kararı incelendiğinde, davacının düzenlediği distribütör sözleşmesindeki yeniden satış fiyatına ilişkin belirlemelerin tavsiyeyi aştığı, fiyatın üretici tarafından distribütöre empoze edilmesi niteliğinde olduğu, bu hususların da 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyet Tebliği kapsamı dışında kaldığı ve 4054 sayılı Yasanın 4. maddesinin ihlali sonucunu yarattığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, dava konusu Kurul kararının davacının rekabet kurallarını ihlaline ilişkin saptaması hukuka uygun bulunmaktadır.

Kararın davacıya idari para cezası verilmesine yönelik kısmına gelince:

Kurulca, davacının ihlalinin "açık" olduğu gerekçesiyle, yukarıda belirtilen 16. maddenin son fıkrasının uygulanmaması kararlaştırılarak, davacının ihlallerin 1998 yılında devam etmiş olması nedeniyle davacıya, 1997 yılı net satışlarının %2'si olan 23.279.000.000.TL idari para cezası verilmiştir.

Yasanın 16. maddesinin son fıkrasında, anlaşmaların süresi içinde Kurula bildirilmesi durumunda, nihai karara geçen süre için para cezası uygulanmayacağı kuralı yer almış, ancak fıkrada bunların Yasa kurallarını açık biçimde ihlal etmesi durumu ayrı tutulmuştur.

Davacı distribütörlük sözleşmesini, süresi içinde Kurum'a bildirmiş ve sözleşme kurallarını nihai karardan önce değiştirmişse de, davacının bildirimden önceki eylemleri Yasanın "açık ihlali" niteliğini taşıdığından, davacıya 16. maddenin son fıkrasının uygulanmaması yerindedir.

4054 sayılı Yasanın 16. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ve Yasada yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği Kurul kararı ile sabit olanlara verilecek para cezasının saptanmasında, o kuruluşun bir yıl önceki mali yıl sonundaki net gelirinin esas alınacağına ilişkin kuraldan, "önceki yılın" nihai Kurul kararının verildiği tarihten bir önceki yıl olması gerekmekte ise de; soruşturmaya başlanılmasından, nihai kararın verildiği tarihe kadar geçen sürede "ihlalin" sona ermesi ve kararın gecikmesi durumları göz önüne alındığında, bu tarihin belirlenmesinde "ihlalin" esas alınması ölçülülük ve hakkaniyet ilkelerine uygun bulunmaktadır. Dolayısıyla bu konuya ilişkin Kurul kararı hukuka uygundur.

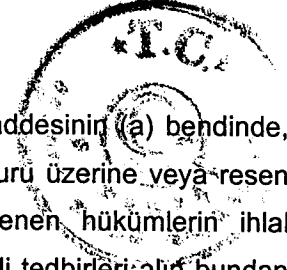
Davacının ileri sürdüğü diğer iddialar dava konusu kararın iptalini gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

Sonuç olarak, davanın reddi gerektiği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği düşünüldü:

Dava, davacı şirketin 1997 yılında distribütörlerle aktettiği Standart Distribütörlük Sözleşmesinin 1.6, 7.5 maddelerinde yer alan hükümler ve distribütörlerin aktettikleri ÖMM (Özel Market Müşterisi) Sözleşmelerinde yer alan kurallar ile soruşturma döneminde tespit edilen uygulamalardan; yeniden satış fiyatının belirlenmesine yönelik olarak ihlalin var olduğundan bahisle 4054 sayılı Yasanın 16. maddesi 2. fıkrası uyarınca para cezası uygulanmasına ilişkin Rekabet Kurulunun 24.11.1999 tarih ve 99-53/575-365 sayılı Kararının davacıya ilişkin bölümünün; tavsiye edilen fiyatların dışında bir fiyat uyguladığı gerekçesi ile hiçbir distribütöre uygulanmış bir yaptırımın mevcut olmadığı, aksine ürünlerin farklı fiyatlardan tüketiciye sunulduğu, açık ve kanıtlanmış bir ihlal olmadan para cezası uygulanamayacağı iddialarıyla iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 27. maddesinin (a) bendinde, bu kanunda yasaklanan faaliyetler ve hukuki işlemler hakkında, başvuru üzerine veya resen inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; bu Kanunda düzenlenen hükümlerin ihlal edildiğinin tespit edilmesi üzerine, bu ihlallere son verilmesi için gerekli tedbirleri alıp bundan sorumlu olanlara idari para cezaları uygulamak Rekabet Kurulunun görevleri arasında sayılmış olup, anılan Yasanın "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4.maddesinin birinci fıkrasında Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır hükmüne yer verildikten sonra anılan fıkranın (a) bendinde belirtilen mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi halinde (b) bendinde belirtilen mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü halinde birinci fıkra kapsamına giren hallerden olduğu belirlenmiştir. 4054 sayılı Yasanın 16.maddesinin ikinci fıkrasında, Bu Kanunun 4'üncü ve 6'ncı maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği Kurul kararı ile sabit olanlara iki yüz milyon liradan aşağı olmamak üzere, ceza verilecek teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri ve/veya bu birliklerin üyelerinin bir yıl önceki mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin yüzde onuna kadar para cezası verileceği öngörülmüş olup, anılan maddenin son fıkrasında, süresi içinde bildirilmiş anlaşma ve kararlara, bu kanun hükümlerini açık bir biçimde ihlal etmemeleri durumunda Kurulun vereceği nihai karara kadar geçecek süre için para cezası uygulanmaz hükmüne yer verilmiştir.

4054 sayılı Yasanın 5.maddesinde, Kurulun, belirli şartların varlığı halinde ilgililerin talebi üzerine, teşebbüslerarası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4'üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebileceği belirtilirken anılan maddenin son fıkrasında, Kurulun birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği öngörülmüş, ayrıca anılan Yasanın 27/f maddesinde, Bu kanunun uygulanması ile ilgili olarak tebliğler çıkarmak ve gerekli düzenlemeleri yapmak Kurulun görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Belirtilen bu hükümler esas alınarak Rekabet Kurulunca çıkartılıp yürürlüğe konulan 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin 3.maddesinde Grup muafiyeti kapsamına giren yükümlülükler arasında, Anlaşmada belirlenen bölge dışında anlaşma konusu mallarla ilgili olarak, müşteri aramama, şube açmama ve dağıtım deposu kurmama yükümlülüklerinden başka rekabet sınırlaması yüklenemeyeceği belirtilmiş olup, anılan tebliğin grup muafiyeti

kapsamı dışında kalan koşullar ve yükümlüklerin belirlendiği 4/c maddesinde, Kullanıcının, anlaşma konusu malları anlaşmada belirtilen bölgede sadece tek elden dağıtıcısından elde edebilmesi ve anlaşmada belirlenen bölge dışında alternatif temin kaynaklarının olmaması halinde muafiyet hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülmüştür.

Yukarıda belirtildiği üzere 4054 sayılı Yasanın 4.maddesinde rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar hukuka aykırı bulunarak yasaklanmış olup, bu kapsama giren hallerin nelerden ibaret olduğu tek tek sayılmış ve 16.madde hükmü ile de 4.maddede yasaklanmış davranışları gerçekleştirdikleri Kurul kararı ile tespit edilenlere para cezası verileceği düzenlenmiş, ancak anılan maddenin son fıkrasında ise açık ihlalin olmaması halinde nihai karara kadar geçecek süre için para cezası uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır. Rekabete aykırı anlaşma 4.madde ile yasaklanmasına karşın 4054 sayılı yasanın 5.maddesi ile belirli şartların var olması halinde kurul tarafından teşebbüsler arası anlaşmaların 4.madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulabileceği öngörülmüş olup aynı maddenin son fıkrası ile grup muafiyeti tanınması ve muafiyetin şartlarının tebliğlerde düzenleneceği belirlenmiştir. Bu amaçla çıkarılan 1997/3 sayılı Tebliğle grup muafiyeti kapsamına giren yükümlülükler ve grup muafiyeti kapsamı dışında kalan koşullar ve yükümlülükler tek tek sayılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, İstanbul Gıda Toptancı Tüccarları Derneğinin (IGDOT), aralarında davacı şirketinde bulunduğu bazı şirketlerle ilgili olarak verdiği 19.11.1997 tarihli şikayet dilekçesinde; teşebbüslerin dayanıksız gıda ve gıda dışı tüketim mallarına ilişkin İGDOT üyeleri aleyhine uyumlu eylem halinde arz boykotu uyguladıklarının, Rami Piyasasında üyelerinin ürün tedarik etmelerine engel olmak suretiyle piyasa dışına çıkardıklarının, yapılan sözleşmelerle, ilgili bölgedeki tek distribütörden mal tedarik zorunluluğunun getirilerek ve komşu bölge distribütörlerinden satın alma yasağı uygulanarak ikincil tedarik kaynaklarının ortadan kaldırıldığı, üretici firmaların distribütörlerine fiyat empoze ettiklerinin, tüketici zararına pazarlamayı kısıtladıklarının ayrı ayrı ürünlerde hakim durumu kötüye kullandıklarının bildirilmesi üzerine davalı idarece soruşturma başlatıldığı, yapılan soruşturmada davacı şirketin distribütörleri ile yaptığı 1997 Standart Distribütörlük Sözleşmesinin 7.5 maddesinde "Distribütör, Ürünlerin Satış noktaları ve Özel Satış Noktalarında uygulanan nihai tüketiciye satış fiyatlarının Ünisel tarafından verilen fiyat listesinde tavsiye edilen tüketiciye satış fiyatları ile uyumlu olmasına çalışılacaktır" kuralının yer aldığı aynı sözleşmenin 1.6 maddesinde, "Özel Satış Noktaları doğrudan Ünisel ile iş bu Sözleşme'den bağımsız özel satış şartları altında Ürünler'in Distribütör'e Ünilever ve Lever tarafından satılmasını müteakip ürünlerin kendilerine satış ve teslimatının Distribütör tarafından gerçekleştiği ticarethaneler olup, bunlar ve haklarında uygulanacak özel satış, fiyatlandırma ve prim sistemi ayrıca zaman zaman ÜNİSEL tarafından Distribütöre yazılı olarak bildirilecektir" kuralının mevcut olduğu, ÜNİSEL

distribütörü Pakdağ Gıda ile İstif Gıda arasında 1.1.1997 tarihinden itibaren iki yıl süre için akdedilen ÖMM Sözleşmesinin 12.maddesinde de "ÖMM, Ünisel ürünlerin Ünisel tarafından belirlenen ve distribütör tarafından kendisine bildirilen fiyattan satar. ÖMM bu fiyatların altında satış yapamaz" kuralına yer verildiği, bu kuralların distribütörün ve perakendecinin satış fiyatını belirleyen hükümler olduğu ve bu hükümler esas alınarak davacı şirket yöneticilerinin distribütör ve bayilerle yaptıkları yazışmalarda fiyat dengesini sağlamak amacıyla talimatlar verdikleri, bu talimatların distribütörler arasındaki marka içi rekabeti engellemesi anlamını taşıdığı, yine Leverelida A.Ş. distribütörlerinin, müşterileri ile yaptıkları SM ve ÖMM sözleşmelerindeki hükümlerden davacı şirketin yeniden satış fiyatını belirlemeye yönelik rekabet ihlali içinde de olduğunun tespit edildiği, ayrıca davacı şirketin distribütörleri nezdinde yaptığı uygulamalar ve yazışmalarla ürünlerin satış fiyatının yeniden tespit edildiğinin saptanması üzerine, piyasada uygulanacak satış fiyatlarının belirlendiği yolundaki hüküm ve sabit fiyat uygulaması bakımından ihlalin açık ihlal olduğuna karar verilerek 4054 sayılı Yasanın 16/2 maddesi uyarınca para cezası uygulanmasına ilişkin dava konusu 24.11.1999 tarih ve 99-53/575-365 sayılı Rekabet Kurulu Kararının alındığı anlaşılmaktadır.

Dava dosyası ve eki soruşturma raporunun incelenmesinden, davacı şirketin distribütör ile yaptığı sözleşmelerde yer alan hükümlerin, yeniden satış fiyatı belirlemek suretiyle sabit fiyat uygulaması niteliği taşıdığı açık olup, bu durumun 4054 sayılı Yasanın 4. maddesi "a" bendinde yer alan, mal veya hizmetlerin alım yada satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi nedeniyle açık bir ihlal niteliğini taşıdığı, ayrıca sözleşmelerde yer alan hükümler doğrultusunda davacı şirket yöneticilerinin distribütör ve distribütörlerle yaptığı yazışmalar ve uygulamalarla ürünlerin yeniden satış fiyatlarını tespit etmeleri anılan Yasanın 4.maddenin (a) bendinde yer alan, hükmün açık ihlali sonucunu doğurduğu anlaşılmaktadır.

Davacı şirkete para cezası verilmesine neden olan yeniden satış fiyatının tespiti eylemlerinin temelini oluşturan sözleşme hükmü ve bu hüküm esas alınarak yapılan uygulamalar ise yukarıda ilgili hükümleri açıklanan 97/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin Grup muafiyeti kapsamına giren yükümlülüklerin belirlendiği 3.maddesi kapsamına girmediği gibi grup muafiyeti kapsamı dışında kalan koşullar ve yükümlülüklerin belirlendiği 4.maddesi kapsamına girmesi nedeniyle muafiyetten yararlanması sözkonusu olamayacağından 4054 sayılı Yasanın 4.maddesinin açıkça ihlal edildiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bu durumda, distribütör ile yaptığı sözleşme hükmü ve bu hükme dayanarak yaptığı uygulamalarla ürünlerin yeniden satış fiyatlarını tespit ettiği soruşturma raporu ile belirlenen ve bu eylemleri grup muafiyetinden yararlanamayacak nitelikte olan davacıya, bu açık ihlaller nedeniyle 4054 sayılı Yasanın 16.maddesi uyarınca para cezası verilmesine ilişkin Rekabet

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2001/656
Karar No : 2003/1774

Kurulu Kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, 200.000.000.- TL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine 15.5.2003 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Zafer	Serap	Ali	Ahmet	Suna
KANTARCIOĞLU	AKSOYLU	ÖZTÜRK	BAŞPINAR	TÜRKOĞLU

M/A 17.7.2003